UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente			
Datos Identificativos			2024/25
Asignatura (*)	Traballo por Proxectos en Educación Física	Código	652534018
Titulación			

Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuadrimestre	Primeiro	Optativa	3

Idioma	Castelán		
Modalidade docente	Presencial		
Prerrequisitos			
Departamento	Didácticas EspecíficasDidácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación		
Coordinación	Varela Garrote, Lara	Correo electrónico	lara.varela@udc.es
Profesorado	Varela Garrote, Lara	Correo electrónico	lara.varela@udc.es
Web	www.educacion.udc.es/mestrados/didacticas-especificas/		
Descrición xeral	A materia ?Traballo por Proxectos en Educación Física? forma parte dos estudos do Mestrado Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria. Trátase dunha materia optativa de 3 créditos, o que representa 75 horas de traballo do estudantado. Esta materia facilitará ao alumnado o coñecemento de diferentes conceptos relacionados co traballo por proxectos nas aulas e mais aló, así como as claves para desenvolver proxectos de carácter interdisciplinar co movemento e a educación física como referencia. Así mesmo analizaranse os diferentes retos que se presentan para alcanzar o pleno desenvolvemento de proxectos tanto na materia de educación física coma na titoría ou mesmo en ámbitos fóra da escola para as edades de Educación Infantil e Primaria.		

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer os fundamentos básicos da aprendizaxe por proxectos.	AM1 AM2 AM10 AM11 AM13 AM18	BM1 BM3 BM5 BM7 BM8 BM10 BM11	CM1 CM2 CM3 CM4 CM5 CM6 CM7 CM8 CM10

Valorar a importancia do traballo por proxectos como estratexia de mellora da calidade educativa no ámbito da Educación Física.	AM1 AM2 AM3 AM4 AM7 AM8 AM10 AM13 AM15 AM16 AM17	BM1 BM3 BM4 BM5 BM6 BM8 BM9 BM10 BM11 BM13	CM1 CM6 CM7 CM8 CM10
Analizar o currículum de Educación Física e as suas posibilidades para aplicar enfoques metodolóxicos basados na aprendizaxe por proxectos.	AM1 AM2 AM3 AM7 AM8 AM9 AM10 AM13 AM18	BM3 BM9 BM10 BM11	CM1 CM3 CM4 CM6 CM8 CM10
Coñecer e analizar críticamente experiencias de aprendizaxe por proxectos en Educación Física.	AM2 AM7 AM10 AM13 AM15	BM1 BM3 BM4 BM9 BM10 BM11 BM13	CM3 CM4 CM8 CM10
Diseñar, xustificar, organizar e avaliar proxectos aplicados ao ámbito da Educación Física.	AM1 AM3 AM7 AM8 AM9 AM16 AM17 AM18	BM1 BM2 BM3 BM4 BM5 BM6 BM8 BM9 BM10 BM11 BM12 BM13	CM1 CM2 CM3 CM4 CM5 CM6 CM7 CM8 CM10

Contidos

Temas	Subtemas
1. Marco teórico da aprendizaxe por proxectos.	-Marco xeral da aprendizaxe por proxectos. -Autores principais. -A figura docente como o eixe de calquera enfoque metodolóxico. -Exemplos prácticos da aprendizaxe por proxectos en Educación Física.
2. O traballo por proxectos e o currículum.	-Relación entre o currículum dos niveis de formación inicial do alumnado e a posibilidade do traballo por proxectos. -A implicación da motricidade e da actividade física nos diversos proxectos plantexados.

3. A aprendizaxe por proxectos dende a Educación Física.	-Cómo aplicar a metodoloxía do traballo por proxectos nas aulas de Educación Infantil e Primaria cun enfoque motriz ou no que a actividade física articule as propostas.
4.Deseño de propostas de aprendizaxe por proxectos dende a Educación Física en contextos escolares e non escolares.	-Creación e deseño, implementación, posta en práctica e vivenciación, avaliación e documentación dun proxecto a través do aprendizaxe por proxectos, entre a Educación Física e outras áreas curriculares.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A3 A4 A7 A8 A9 A16 A17 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B11 B12 B13 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10	4	10	14
Discusión dirixida	A13 A15 B7 C1 C6 C7 C8	1	1	2
Presentación oral	A17 B6 B7 B8 B13 C1 C3	3	6	9
Sesión maxistral	A1 A2 A10 A13 A18 B1 B12 C5 C6 C7 C8	5	5	10
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A7 A10 A16 A17 A18 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5	5	25	30
Actividades iniciais	A2 A13 B7 B8 B9 B10 B11 C5 C7	1	0	1
Análise de fontes documentais	A1 A2 A4 A10 A11 A13 A15 A18 B1 B3 B6 C2 C5 C7 C8	2	6	8
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas pola profesora para optimizar a súa propia aprendizaxe e o dos outros membros do grupo.
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos na que os membros do grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema, estando coordinados por unha moderadora.
Presentación oral	Presentación por parte del alumnado del proyecto o trabajo/s realizado y previamente aprobado por la profesora y elegido entre la profesora y el alumnado.
Sesión maxistral	Algúns temas da materia serán expostos na aula a través de diferentes medios: explicación oral, apoio con presentacións informáticas, visualización de materiais didácticos en soporte dixital.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela da profesora e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe de "cómo facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.

Actividades iniciais	Actividades que levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativas, que partan dos saberes previos do alumnado.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballos tutelados Análise de fontes documentais Aprendizaxe colaborativa	Análises de fontes documentais, aprendizaxe colaborativa e traballos tutelados: Análise de fontes documentais: - Realizarase de forma individual, en pequeno ou en gran grupo que traballarán a partir de distintos documentos escritos ou audiovisuais sobre aspectos relacionados coa materia. Aprendizaxe colaborativa: - Durante a realización deste traballo en gran grupo a profesora atenderá a todas as dúbidas que poidan xurdir a través das canles habilitadas para este efecto, potenciando na medida do posible, o traballo autónomo do alumnado. Traballos tutelados: - Dedicarase un tempo para todo o grupo no que se explicará en que consiste os traballos. - Previo á entrega os grupos, si o consideran preciso, reuniranse coa docente. Así se establecerá a validez do deseño e contidos de traballo para a súa entrega, establecéndose as correccións oportunas para realizar á exposición. A profesora orientará os traballos individuais, en pequenos ou gran grupo a través das diferentes canles segundo sexa necesario (Moodle, Teams ou mail). Nesta materia non se admite dispensa académica de exención de asistencia salvo no caso do alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRAO NA UDC" - Aprobada polo Consello Social do 04/05/2017-. Para aquelas actividades que non poida realizar por non asistir a clase, deberá acudir ás revisións das mesmas co profesorado para poder desenvolvelas.

Avaliación			
Metodoloxías	**Competencias / Resultados**	**Descrición**	**Cualificación**
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A7 A10 A16 A17 A18 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5	Realizaranse traballos de aplicación de contidos. Os traballos poderanse realizar individualmente ou en grupo. A docente especificará os requisitos formales para a sua presentación, tanto na sua parte escrita como na oral. O cumplimento dos requisitos será imprescindible para que os traballos sexan aceptados.	30
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A3 A4 A7 A8 A9 A16 A17 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B11 B12 B13 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10	Traballo que ten como denominación ?Traballo por proxectos ?, será o fío conductor da materia e consistirá en levar a cabo vivencialmente un traballo por proxectos. Crearánse distintos materiais producto das vivencias desenvolvidas.	50
Presentación oral	A17 B6 B7 B8 B13 C1 C3	Consiste na exposición na clase da análise de fontes documentais e dos traballos tutelados.	20

Observacións avaliación
Primeira oportunidade: O estudantado será avaliado polos traballos tutelados (30%), a aprendizaxe colaborativa (50%) e a presentación oral (20%), que poderá realizarse individualmente ou en grupo tal e como se acorde coa docente. Para que o alumnado seña avaliado de este modo, deberá asistir polo menos ao 80% das sesións. Si o estudiantado non chega a unha asistencia do 80% das sesións deberá ser avaliado asemade de polos traballos tutelados e a aprendizaxe colaborativa, por una proba individual. Neste caso todos os ítems da avaliación terán una ponderación do 33% esixíndose en cada unha de elas una nota igual ou superior a 5 sobre 10 para que faga media. Segunda oportunidade: o estudiantado que asistiu a máis do 80% das sesións na primeira oportunidade, manterán as notas que acadaron a puntuación mínima indicada pola profesora. Deberase repetir as partes da avaliación que non alcanzaron ese mínimo. No caso de non asistir ao 80% das sesións a avaliación será igual que na primeira oportunidade para o caso de non chegar a ese mínimo de asistencia. A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o estudantado será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario . Nesta materia non se admite dispensa académica de exención de asistencia salvo nos casos achegados no apartado de "Atención personalizada". Os traballos desta materia se entregan todos de forma electrónica, procurando o uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre omedio natural. Tamén se pretenderá o mesmo obxectivo coas saídas de campo, tratando en todo momento de ser responsables co medio ambiente. Na asignatura facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ousocioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vidauniversitaria. Asemade deberase incorporar a perspectiva de xénero nos traballos e exposicións nesta materia. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas. É primordial e necesaria a correcciónortográfica (ortografía, acentuación e puntuación), gramatical e léxica nos traballos realizados como condición imprescindible para superar a materia. Oportunidade adiantada: A evaluación nesta oportunidade rexirase pola forma de avaliación correspondente ao curso precedente. Todos os aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académica? rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.? https://www.udc.es/es/normativa/academica/

Fontes de información

Bibliografía básica	Abelleira, A. y Abelleira, I. (2017). Os fíos de infantil. Vigo: Galaxia.Abelleira, A. y Abelleira, I. (2020). El latido de un aula de infantil. Elogio de la cotidianidad. Barcelona: Octaedro.Arias , A.; Arias , D.; Navaza, Mª V. e Rial , Mª D. (2009). O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria. Santiago de Compostela: Xunta deGalicia.Blázquez, D. (2013). Diez competencias docentes para ser mejor profesor de educación física. Barcelona: Inde.Blázquez, D. (2016). Métodos de enseñanza en Educación Física. Enfoques innovadores para la enseñanza de competencias. Barcelona: Inde.Blázquez, D. (2020). Descubre cómo es la Educación Física del siglo XXI: Asítrabaja el profesorado más innovador. Barcelona: Inde.Bona, C. (2013). El cuarto hocico: de como doce niños y un maestro buscaron cambiar el mundo. Hades Editorial.Bona, C. (2015). La nueva educación. Barcelona: Plaza&Janés.Carson, R. (2012). El sentido del asombro. Madrid: Encuentro.Chamorro, C; Casas, R y Fernández-Río (2020). Retos, Proyectos, Medio Ambiente y Nuevas Tecnologias En Educacion Física (Unidades Didacticas creativas Primaria): Unidades didácticas creativas primaria (EDUCACIÓN FÍSICA). Barcelona: Inde.Contreras, O. y Gutiérrez, D. (2017). El Aprendizaje basado en Proyectos en Educación Física. Barcelona: Inde.Cornell, J. (2018). Compartir la naturaleza. Juegos y actividades para reconectar con la naturaleza. Sevilla: Ediciones La Traviesa.Delgado, M. y Tercedor, P. (2002). Estrategias de intervención en Educación para la Salud desde la Educación Física. Barcelona: Inde.Díez , C. (1998). La oreja verde de la escuela. Trabajo por proyectos y vida cotidiana en la escuela infantil. Madrid: Ediciones de laTorre.Elboj , C.; Puigdellívol , I.; Soler , M. y Valls , R. (2002). Comunidades de aprendizaje. Barcelona: Graó.Foschi, R. (2014). María Montessori. Barcelona: Octaedro.Freire, H. (2011). Educar en verde: ideas para acercar a niños y niñas a la naturaleza. Barcelona: Graó.Freire,H. (2020). Patios vivos para naturalizar la escuela. Barcelona: Octaedro.García, A. (2017). Otra educación ya es posible: una introducción a las pedagogías alternativas. Litera: Albuixech.Garijo, J.L. y Hermosa, M (2011). La Educación Física y los Espacios de Aventuras. Barcelona: Inde.Gray, P. (2016). Aprender en libertad. Santa Cruz de Tenerife: Esto no es una escuela.Hueso, K (2017). Somos naturaleza. Barcelona: Plataforma Editorial.Hueso, K (2019). Jugar al aire libre. Barcelona: Plataforma Editorial.Hueso, K. (2021). Educar en la naturaleza. Barcelona: Plataforma Editorial.Kilpatrick, W. (2006). O Método de Projecto. Viseu: Edições pedago.López, M (2011). Educación física alternativa. Barcelona: Inde.López, S. (2018). Esencia. Diseño de espacios educativos. Aprendizaje y creatividad. Zaragoza: Khaf.Louv, R. (2018). Los últimos niños en el bosque. Madrid: Capitán Swing.Mesías, J.Mª (2019). Educación artística sensible: cartografía contemporánea para arteducadores. Graó: Barcelona.Montessori, M. (2016). Educación para un mundo novo. Pontevedra: Kalandraka.Pellicer, I (2011). Educación Física Emocional. Barcelona: Inde.Pickler, E (2000). Moverse en libertad. El desarrollo de la motricidad global. Madrid: Narcea.Purcell, T.; Werner, P.H. y Cone, S.L. (2009). Interdisciplinary Elementary Physical Education. Champaign IL: Human Kinetics.Richardson, G.R. (2014). Creating a Space to Grow. New York: Routledge.Robinson, K. (2015). Escuelas creativas. La revolución que está transformando la educación. Barcelona: Ariel.Robinson, K. (2009). El Elemento. México: Grijalbo.Rubio,L.; Campo, L. y Sebastiani, E.M. (2014). Aprendizaje servicio y educación física: experiencias de compromiso social a través de la actividad física y el deporte. Barcelona: Inde.Stern, A. (2013). Yo nunca fui a la escuela. Litera: Albuixech.Stern, A. (2017). Jugar. Litera:Albuixech.Stern, A. (2021). Entusiasmo. Litera: Albuixech.Stuckart, D. W., & Glanz, J. (2010). Revisiting Dewey: Best practices for educating the whole child today. Lanham: Rowman & Littlefield Education.Tonucci, F. (2014). A cidade dos nenos: un xeito novo de pensar en cidade. Pontevedra: Kalandraka.Torres, J. (1996). Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado. Madrid: Morata.Vela, P. y Herrán, M. (2019). Piezas Sueltas. Litera: Albuixech.V.V.A.A. (2010). Los proyectos de trabajo en el aula. Barcelona: Graó.Revistas:- Cultura, Ciencia y Deporte: Revista de Ciencias de la Actividad Física y del Deporte de la Universidad. Universidad Católica San Antonio de Murcia. Murcia.- Habilidad motriz: Revista de Ciencias de la Actividad Física y del Deporte. Colegio Oficial de Profesores y Licenciados en Educación Física de Andalucía. Córdoba.- Motricidad. Asociación Española de Ciencias del Deporte. Granada.- Retos. Federación Española de Asociaciones de Docentes de Educación Física (FEADEF). Almería.- Revista de educación física: Renovar la teoría y práctica. Boidecanto. La Coruña.- Revista Española de Educación Física. Consejo General de Colegios Oficiales de Licenciados en Educación Física y en Ciencias de la Actividad Física y del Deporte. Madrid.- Tándem. Didáctica de la Educación Física. Graó. Barcelona.NOTA: Esta bibliografía e orientativa e poderá ser ampliada durante o desenvolvemento da materia.

Bibliografía complementaria	

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
A Contorna como Recurso Educativo /652534006
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Investigación e Innovación en Didáctica das Artes Visuais /652534015
Materias que continúan o temario
Investigación e Innovación en Didáctica da Expresión Corporal /652534019
Observacións
Aínda que os traballos serán entregados en formato dixital, no caso de que se solicite un documento impreso a tempo, teranse en conta as seguintes recomendacións: non utilizar plásticos, elixir impresión a dobre cara e empregar papel reciclado. Na medida do posible, evitar a impresión de borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías